

PROBLEMATIKA ZÁVISLOSTÍ NA 9. KONGRESE ASOCIÁCIE EURÓPSKÝCH PSYCHIATROV

Na kongrese v Kodani bolo niekoľko minisympózií s problematikou závislostí.

Prvým z nich bolo v pondelok 21. 9. 1998 sympóziu venované výučbe v oblasti závislostí. Sympóziu viedli Poldrugo (Taliano) a Adés (Francúzsko). Vo Francúzsku na lekárske fakultách sa problematika závislostí preberá len v rámci prednášok psychiatrie. Existujú špecializované kurzy, ale tie majú postgraduálny charakter. Prevažne sú určené pre praktických lekárov. Podobná je situácia aj v Taliansku. Pregraduálne sa problematike nevenuje veľká pozornosť na fakultách. V Španielsku je z tohto hľadiska situácia priaznivejšia. V Španielsku na univerzitách a fakultách v Madride, Seville, Navarre, Zaragoze, Barcelone sa prednáša nielen postgraduálne, ale aj pregraduálne problematika závislostí nezávisle od psychiatrie (Sánchez-Turet). Vo Fakultnej nemocnici v Malmö vo Švédsku je 2-týždňový kurz o závislostiach súčasťou výučby internej medicíny. Súčasťou skúšky z interny je aj vyšetrenie pacienta so závislosťou (Berglund). V Holandsku tiež ide prevažne o postgraduálne vzdelávanie. Povinných je 40 hodín z tejto oblasti (Hoes). V Nemecku záleží na jednotlivých aktivitách pedagógov, koľko informácií z oblasti adiktológie dostanú lekári. Nie je zavedená ani postgraduálna špecializácia v tejto oblasti, i keď sa o tom už viac rokov hovorí (Boning).

V súvislosti s maastrichtskou dohodou vznikla aj spolupráca v oblasti závislostí. Ide o tzv. projekt ECCAS (European collaborating centres in addiction studies). Tomuto projektu sa venovalo ďalšie minisympóziu. Clancy referoval o štruktúre projektu. Sekretariát tohto projektu je v Londýne. Funguje od roku 1992. Na projekte spolupracuje zatiaľ 15 centier z 11 krajín EU. Prvým praktickým výstupom je medzinárodná európska štúdia o metadone. Rosinger (SRN) referoval o nemeckej časti projektu. Uviedol, že v SRN je 105 000 drogo závislých. Z nich 637 bolo

v SRN zaradených do tejto štúdie. Autor prezentoval skúsenosti z Essenu, kde 42 pacientov s heroínovou závislosťou dostáva metadon v substituicnej terapii. Zaznamenali pokles i.v. užívania drogy v porovnaní s kontrolou. Forza (Padova, I) informoval, že v ich súbore je 552 heroinistov na metadone. Veľmi často zneužívajú benzodiazepíny, polovica z nich konzumuje lorazepam, potom sa často zneužíva triazolam, diazepam a flunitrazepam. Campano (Bergamo, I) informoval o novom modeli liečby závislostí v Taliansku, ktorý sa teraz zavádza. Jednotka určená pre pacientov s poruchami výživy je súčasťou oblastného oddelenia pre závislosti.

Jedno samostatné sympóziu sa venovalo problematike liečby alkoholizmu. Prezentovali sa skúsenosti s akamprosátom z Nemecka (Soyka – Mníchov a Mann – Tübingen). Na akamprosáte abstinovali pacienti 178 dní, na placebe len 113 dní (sign. rozdiel). Z nežiadúcich účinkov sa najčastejšie vyskytovalo diareo. Jedna prednáška na sympóziu bola aj o amerických skúsenostiach s akamprosátom. Americká štúdia je dvojito slepá, kontrolovaná placebom. Do štúdie sa zaradilo 601 pacientov. Masonová podrobne hovorila o organizácii štúdie, výsledky ale nepredniesla žiadne. Balldin a spol. (Švédsko, viac centier) liečili 120 alkoholikov. Časť dostala naltrexon so zvyčajnou kognitívno-behaviorálnou terapiou, časť placebo. Pacienti na naltrexone mali menej dní s pitím, mali nižšiu túžbu po alkohole.

Jedno sympóziu v utorok 22. 9. prinieslo varia z oblasti adiktológie. Bilke z Lübecku upozorňoval na šírenie MDMA (Extasy) v populácii mladých. Podľa ich skúseností MDMA užívajú adolescenti málokedy samostatne, častejšie v kombinácii s kanabinoidmi, LSD a amfetamínmi. Škodáček z DFN v Bratislave referoval o súbore pacientov vo veku 12 – 18 rokov s abúzom psychoaktívnych látok. Tómasson z Reykjavíku a Vaglum z Oslo porovnali závislých bezdomovcov s kontrolnou

populáciou závislých. Bezdomovci mali horšie parametre. Duálna psychiatrická diagnóza u závislých podľa Launaya z Paríža je častá. Najčastejšie u závislých sa vyskytovala schizofrénia.

Posledné sympóziu z oblasti závislostí bolo v stredu 23. 9. Venovalo pozornosť závislostiam v primárnej starostlivosti. Zdôrazňovalo sa, že je veľká komorbidita. Najčastejšie so závislostami sú podľa holandskej štúdie (Geerlings, van den Brink) asociované afektívne a anxiózne poruchy. Chick (Edinburg) odporúčal krátku intervenciu u alkoholikov v primárnej starostlivosti. Všeobecne však je detekcia a liečba závislostí u lekárov v primárnej praxi veľmi problematická (Barford, Dánsko).

Z mnohých posterov ma niektoré zaujali. Nemcov sledoval ruskú alkoholovú politiku podľa mnohých premenných (spotreba alkoholu, hospitalizácie, komplikácie alkoholizmu). V porovnaní s rokom 1950 v roku 1958

bola konzumácia dvojnásobná, v roku 1965 trojnásobná. V rokoch 1980 – 1984 došlo k istej stabilizácii spotreby. Po zavedení Gorbačovovej protialkoholovej kampane v roku 1985 už v roku 1987 bol pokles konzumu o 62,9 % podľa oficiálneho predaja. Avšak reálny pokles (po započítaní výroby ilegálnej samohonky) len o 24,1 %.

Fodor (H) použil nový selektívny antagonistu 5-HT₃ receptorov granisetron pri redukcii heroínového abstinénčného syndrómu s úspechom u 16 pacientov. Ivanec skúšal u 30 alkoholikov lerivon. Okrem známych efektov pozoroval anti-craving efekt. Akomprosát skúšali u 340 pacientov vo viacerých talianskych centrách. Išlo o dvojito slepú placebo kontrolovanú štúdiu. Akomprosát signifikantne znižoval konzum, viedol k častejšej abstinencii. Efekt pretrvával ešte 3 mesiace po vysadení lieku.

Doc. MUDr. Novotný V., CSc.